

Załącznik 2

Autoreferat

1. Zbigniew Babicki

Katedra Pedagogiki Społecznej i Pedagogiki Pracy,
Wydział Nauk Pedagogicznych UKSW w Warszawie

2. Posiadane dyplomy:

– Doktor nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki, Wydział Pedagogiczny Uniwersytetu Warszawskiego, 20.11.2007 r., na podstawie rozprawy doktorskiej pt. *Społeczno-wychowawcza działalność księży Pallotynów w Polsce. Idee – zakresy – formy.*

Promotor: prof. zw. dr hab. Wiesław Theiss

Recenzenci naukowci:

dr hab. prof. UW Irena Szybiak

dr hab. prof. UKSW Adam Solak

– Magister teologii ogólnej, Wydział Teologiczny Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, 18.03.1996 r.

– Magister pedagogiki w zakresie pedagogiki społecznej, Wydział Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, 20.03.2003 r.

3. Zatrudnienie w jednostkach naukowych:

Od 1.10.2008 r. adiunkt w Katedrze Pedagogiki Społecznej i Pedagogiki Pracy na Wydziale Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

4. **Wskazanie osiągnięcia*** wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. nr 65, poz. 595 ze zm.):

a) Tytuł osiągnięcia: **Wsparcie dziecka w rozwoju:** praca socjalna, działalność charytatywna, praca społeczno-wychowawcza na misjach, wychowanie społeczno-religijne

b) (autor/autorzy, tytuł/tytuły publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa),

b 1) Monografia pt.:

Z. Babicki, *Wychowawczo-społeczny wymiar pomocy dzieciom w Rwandzie. Program „Adopcja Serca” – pomiędzy doraźną pomocą a profesjonalnym wsparciem*, Wydawnictwo Naukowe UKSW, Warszawa 2018, ss. 466.

Recenzenci wydawniczy:

prof. zw. dr hab. Krystyna Marzec-Holka

dr hab. prof. WSB w Gdańsku Tomasz Biernat

Wybrane do oceny publikacje tematyczne dot. wsparcia dziecka w rozwoju: praca socjalna, działalność charytatywna, praca społeczno-wychowawcza na misjach, wychowanie społeczno-religijne:

Wprowadzenie

Moje zainteresowanie egzotyczną z polskiego punktu widzenia problematyką pomocy afrykańskim dzieciom w rozwoju sięga okresu kształcenia akademickiego. Po zdaniu egzaminu maturalnego w 1989 r. wstąpiłem do Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego (SAC – pallotyni). Studia filozoficzno-teologiczne, zakończone obroną pracy magisterskiej, odbyłem w Wyższym Seminarium Duchownym w Ołtarzewie k. Warszawy. W czasie studiów należałem do studenckiego koła misyjnego, zgłębiając problematykę misyjną. Interesowały mnie misje, zwłaszcza te prowadzone przez pallotynów w Afryce. Kiedy w 1994 r. w Rwandzie wybuchła wojna domowa, której kulminacją stało się ludobójstwo na tle etnicznym, byłem jeszcze w seminarium. Docierały do nas informacje o dramatycznej sytuacji w tym kraju i o pallotyńskich misjonarzach. Prawie wszyscy misjonarze zostali ewakuowani z Rwandy i na pewien czas znaleźli się w różnych krajach. Kilku wróciło do Polski. Jeden z nich, starszy już ksiądz zatrzymał się w seminarium i zamieszkał w pokoju obok mnie. Wspomnienie ludobójstwa było w nim bardzo żywe i bolesne, ale czasami dzielił się swoimi przeżyciami z nami, „sąsiadami”. To wtedy po raz pierwszy z relacji naocznego świadka dowiedziałem się o dramatycznym losie setek tysięcy sierot w Rwandzie. Misjonarz ten przekonywał o potrzebie organizowania w Polsce pomocy tym dzieciom. Tak zrodziło się moje zainteresowanie problemem dzieci w Rwandzie, które z czasem dojrzywało, aby następnie przybrać formę badań pedagogicznych.

W 1997 r. podjąłem pracę duszpastersko-wychowawczą w Pallotyńskim Sekretariacie Misyjnym w dziale duszpasterstwa dzieci i młodzieży. Następnie w 1998 r. rozpocząłem studia z pedagogiki w Salezjańskim Instytucie Wychowania Chrześcijańskiego w Warszawie, który w 2002 r. został włączony w struktury Wydziału Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Kardynała Wyszyńskiego w Warszawie. Tytuł magistra pedagogiki w zakresie pedagogiki społecznej uzyskałem w 2003 r. W tym samym roku rozpocząłem przygotowanie do rozprawy doktorskiej pod kierunkiem prof. dra hab. Wiesława Theissa. Przedmiotem tej

rozprawy były moje badania naukowe w obszarze katolickiej pracy społeczno-wychowawczej z punktu widzenia pedagogiki społecznej. W 2007 r. obroniłem doktorat na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Warszawskiego. Rok później zostałem zatrudniony na nowo powstałym Wydziale Nauk Pedagogicznych UKSW w Warszawie na stanowisku adiunkta.

Omówienie podstawowych założeń pracy

Rwanda, mały kraj położony w środkowo-wschodniej Afryce, najbardziej znana jest z dramatycznych wydarzeń z 1994 r., kiedy to w ciągu trzech miesięcy zamordowano ze względu na przynależność etniczną około miliona ludzi. Jednak dramat Rwandyjczyków trwał znacznie dłużej, a wojna w Rwandzie w latach 1994–1996 pochłonęła ponad dwa miliony ofiar. Ludobójstwo pozostawiło ogrom zniszczeń ekonomiczno-gospodarczych, ale najboleśniejsze i dotąd niezabliźnione rany powstały w sferze egzystencjalnej, psychologicznej i moralnej. W najtrudniejszej sytuacji znalazły się dzieci, okaleczone zarówno cieleśnie, jak i duchowo. Liczbę sierot pozbawionych obojga rodziców szacowano na pół miliona. Utraciły one nie tylko dach nad głową, ale przede wszystkim swój bezpieczny świat, który okazał się bardzo kruchą rzeczywistością. Ekstremalne warunki egzystencjalne, w których znalazły się rwandyjskie dzieci, w sposób drastyczny zahamowały ich wszechstronny rozwój i naraziły na wiele zagrożeń, takich jak bieda, cierpienie, brak poczucia bezpieczeństwa, niekiedy bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty zdrowia lub życia, brak miłości i odpowiedniej opieki wychowawczej.

Zjawisko sieroctwa w Rwandzie nigdy przedtem nie istniało na taką skalę jak po ludobójstwie. Nikt też nie wiedział, jak poradzić sobie z tym problemem. Pracujący tam pallotyńscy misjonarze, niosący doraźną pomoc humanitarną, zdawali sobie sprawę, że rany zadane wrażliwej psychice dziecka są trudne do wyleczenia. Podkreślali, że łatwiej jest im pomagać w przeżywaniu żałoby po stracie bliskiego, niż przywracać dzieciom nadzieję i sens dalszego życia. Organizacje humanitarne, Kościół katolicki i ludzie dobrej woli podejmowali działania pomocowe na rzecz dzieci pozbawionych opieki, znajdujących się w sytuacji skrajnego ubóstwa. Warto wspomnieć, że okres po ludobójstwie był czasem bardzo trudnym również dla pracujących w Rwandzie pallotyńskich misjonarzy. Świeże wspomnienie tragedii, strach przed utratą życia, bezradność, chwilami poczucie nie do końca spełnionej misji – taki stan ducha często towarzyszył misjonarzom, którzy poświęcili wszystko dla głoszenia Ewangelii i podjęli się zadania budowania cywilizacji miłości w rwandyjskim społeczeństwie. Niesienie pomocy humanitarnej było dla nich czymś oczywistym. Stawali jednak przed o wiele trudniejszym zadaniem: jak w takich warunkach przywracać ludziom godność i nadzieję? Jak odbudować zaufanie międzyludzkie i poczucie wspólnoty lokalnej,

parafialnej? Zwątpienie przeplatało się z nadzieją, a działalność humanitarna z leczeniem ludzkich serc i sumień.

Kościół katolicki w Rwandzie, w tym pallotyńscy misjonarze, stanął w obliczu niespotykanego dotąd dramatu społecznego i humanitarnego, a przede wszystkim problemów związanych z istnieniem setek tysięcy sierot. W odpowiedzi na potrzeby dzieci znajdujących się w skrajanych sytuacjach, których wspólnym elementem było bezpośrednie lub pośrednie zagrożenie życia i rozwoju, uruchomiony został w 1996 r. program pomocy, początkowo o charakterze doraźnym, „Adopcja Serca”. Został on zainicjowany przez Ruch Solidarności z Ubogimi Trzeciego Świata „Maitri” przy współpracy pallotyńców. Historycznie ujmując, jest to program pomocy charytatywnej, który polega na indywidualnym patronacie darczyńcy nad konkretnym, znanym z imienia i nazwiska dzieckiem. Pracę charytatywną należy rozumieć jako pomoc świadczoną ubogiemu i potrzebującemu z racji ewangelicznej miłości i sprawiedliwości społecznej. Patronat ten oznacza dobrowolne zobowiązanie się ofiarodawcy do wnoszenia opłaty w wysokości określonej przez organizatorów na rzecz podopiecznego biorącego udział w programie. Najważniejszym celem „Adopcji Serca” stało się zapewnienie dzieciom podstawowych środków do życia.

Po dwudziestu latach rozwoju tego dzieła dostrzega się potrzebę namysłu nad jego przekształceniem z doraźnej pomocy materialnej we wsparcie w rozwoju. Taka zmiana pociąga za sobą konieczność profesjonalizacji działań w ramach „Adopcji Serca”. Przez profesjonalizację należy rozumieć usytuowanie działania pomocowego w określonych ramach teoretycznych i koncepcyjnych oraz posługiwanie się metodami i narzędziami skutecznego działania w obszarze tej aktywności (A. Kamiński, S. Kawula, T. Pilch, J. Szmagański, A. Olubiński).

Świadczona pomoc powinna nie tylko chronić dzieci od śmierci głodowej i chorób oraz zapewniać im środki na naukę, ale jednocześnie przygotowywać je do samodzielnego życia i bronić przed wykluczeniem. Należałoby zatem w ramach „Adopcji Serca” prowadzić pracę wychowawczą i formacyjną, która ukształtuje pożądane postawy społeczno-moralne. Do realizacji tego celu osobom odpowiedzialnym za program potrzebna jest wiedza pedagogiczna, która uwzględniałaby chrześcijański system wartości.

Różnorodność koncepcji pedagogicznych jest współcześnie zjawiskiem oczywistym i naturalnym, choć nie łatwym. W tej zróżnicowanej myśli pedagogicznej jest miejsce dla teorii i koncepcji wychowania chrześcijańskiego. Wychowanie chrześcijańskie, abstrahując od jego wymiaru religijnego, jest koncepcją pedagogiki zorientowanej humanistycznie, ze względu na jej personalistyczny i egzystencjalny charakter. Teoria wychowania chrześcijańskiego

odwołuje się do arystotelesowsko-tomistycznej tradycji „racjonalizmu egzystencjalnego”, z silną pozycją etyki i moralności. Wychowanie chrześcijańskie ma na celu rozwijać w człowieku ducha Chrystusowego, umiłowanie dobra i unikanie zła, szacunek do człowieka oraz apostołską aktywność połączoną z czynnym miłosierdziem i wrażliwością na ludzkie potrzeby (S. Kunowski, M. Nowak). Takie rozumienie wychowania jest wzbogacane ideą wychowania społecznego. Społeczny wymiar wychowania w perspektywie chrześcijańskiej brzmi jak imperatyw, aby odczytywać „znaki czasu”, tzn. rozpoznawać aktualną sytuację egzystencjalną człowieka i w świetle tej diagnozy trafnie odpowiadać na jego realne potrzeby (Jan Paweł II, S. Wyszynski, C. Strzeszewski, J. Koral).

Wiodącą perspektywą badawczą w przedłożonej rozprawie jest pedagogika społeczna. Właśnie w obszarze pedagogiki społecznej i pracy socjalnej bada się i analizuje zagadnienia związane z pomocą w rozwoju, wsparciem społecznym, działaniem społecznym. Pedagogów społecznych interesuje empiryczny kształt środowiska społecznego, zwłaszcza jego oddziaływanie wychowawcze oraz tworzenie celowych i zaplanowanych kontekstów wychowawczych, opiekuńczych czy pomocowych. Dlatego środowisko społeczne widziane w tej perspektywie określa się mianem środowiska wychowawczego. Systematyczne i rozwinięte koncepcje środowiska społecznego, kulturowego, wychowawczego znajdujemy u autorów takich jak: Helena Radlińska, Florian Znaniecki, Ryszard Wroczyński, Aleksander Kamiński, Zygmunt Mysłakowski, Józef Chałasiński.

Wśród różnych kierunków rozwoju współczesnej pedagogiki społecznej, w której niniejsza rozprawa jest osadzona, wyróżnia się humanistyczną pedagogikę społeczną. Odwołuje się ona do humanistycznej refleksji o człowieku i otaczającym go środowisku życia. Refleksja ta odnosi się do zagadnień pedagogicznych, filozoficznych, etycznych, religijnych itp., czyli wielowymiarowej ludzkiej egzystencji. Jednak w licznych opracowaniach z zakresu pedagogiki społecznej bardzo rzadko można znaleźć odniesienia do humanistycznej pedagogiki społecznej, która ma swoje źródła w religii i katolickiej nauce społecznej. Biorąc pod uwagę fakt, że chrześcijaństwo w Europie istnieje dwa tysiące lat i oddziałuje na kulturę i rozwój nauki, to sytuacja ta wymaga wypełnienia zasygnalizowanej luki. Wypełnienie jej w sposób wyraźny poszerzyłoby perspektywę teoretyczną i praktyczną pedagogiki społecznej. Jak podkreśla W. Theiss, uwzględnienie pracy społeczno-wychowawczej w duchu katolickim przyczyniłoby się do wzbogacenia, rozszerzenia i pogłębienia tak strony aksjologiczno-teoretycznej, diagnostyczno-metodycznej, jak i praktycznej pedagogiki społecznej (W. Theiss). W tym kontekście powstają opracowania, których przedmiotem jest praca społeczno-wychowawcza w duchu chrześcijańskim czy

katolickim (W. Theiss, J. Kostkiewicz, B. Matyjas, M. Cichosz, C. Kustra, J. Niewęglowski, M. Sztaba, Z. Babicki).

Opracowanie *Wychowawczo-społeczny wymiar pomocy dzieciom w Rwandzie. Program „Adopcja Serca” – pomiędzy doraźną pomocą a profesjonalnym wsparciem* zawiera analizę działalności pomocowej realizowanej przez pallotyńców na rzecz dzieci w Afryce oraz ukazuje program „Adopcja Serca” w świetle teorii i koncepcji pedagogiki społecznej. Jest także próbą wskazania praktycznego modelu socjalno-wychowawczego odwołującego się do założeń pallotyńskiej pedagogii. Model ten mógłby być narzędziem w rękach pallotyńskich misjonarzy pracujących w Afryce, zwłaszcza w Rwandzie, oraz wszystkich, którzy prowadzą pracę społeczno-wychowawczą wśród dzieci i ich rodzin. Punktem odniesienia analizy założeń teoretycznych i praktyki oddziaływania społeczno-wychowawczego pallotyńców jest humanistyczna (katolicka) pedagogika społeczna, która odsłania rozległą perspektywę działalności o charakterze społeczno-religijnym.

Ważnym obszarem analiz teoretycznych jest idea dobra dziecka widziana w perspektywie pedagogiki społecznej i chrześcijańskiej. Chodziło o ukazanie zasady, że punktem wyjścia wszelkiej działalności pomocowej rwanadyjskim dzieciom jest ich dobro. Pojęcie dobra dziecka oznacza kompleks wartości o charakterze materialnym i niematerialnym niezbędnych do zapewnienia prawidłowego rozwoju fizycznego i duchowego oraz należyte przygotowanie go do pracy odpowiednio do jego zdolności (W. Stojanowska, J. Marciniak). Dziecko bez wątpienia jest największą wartością i posiada godność przysługującą każdej osobie. Takie podejście niejako zmusza do przyjęcia wobec dziecka, za Januszem Korczakiem, postawy „szacunku” i „uznania”. We współczesnym dyskursie dotyczącym dziecka i dzieciństwa istotną rolę odgrywa kategoria „child well-being”, rozumiana jako dobrostan dziecka. Kategoria ta podkreśla subiektywne odczucia dziecka odnoszące się do identyfikowania dobrej jakości życia i samopoczucia. Dyskurs wokół teorii „nowego” dzieciństwa bardzo wyraźnie wskazuje na intensywne zmiany społeczne i kulturowe, które silnie oddziałują na dzieci i ich dzieciństwo (A. Ben-Arieh, F. Casas, W.A. Corsaro, A. Prout, B. Smolińska-Theiss).

Takie założenia domagają się przede wszystkim odpowiedzi na podstawowe pytanie: kim jest dziecko? I co za tym idzie, jakie są jego potrzeby rozwojowe? Respektowanie idei dobra dziecka w danym społeczeństwie odzwierciedla się w obowiązującym systemie prawnym. Prawa dziecka określają status dziecka w rodzinie, społeczeństwie, państwie. Wskazują także na zakres pomocy dziecku w rozwoju, wsparcia społecznego i opieki społecznej.

Praktyczny charakter współczesnej pedagogiki społecznej oznacza, że jej przedmiotem są formy działania społeczno-pedagogicznego, które są ukierunkowane na zmianę (ulepszenie) środowiska życia jednostki w określonych obszarach jej funkcjonowania. Realizuje się to zwłaszcza na drodze szeroko rozumianej edukacji środowiskowej. W przeprowadzonych przeze mnie badaniach została przyjęta perspektywa edukacji środowiskowej, szczególnie ta w ujęciu humanistycznym Wiesława Theissa. Koncepcja ta wyraźnie koresponduje z założeniami pracy społecznej i oświatowej wypracowanymi w tzw. szkole Heleny Radlińskiej. Ta forma pracy uważana jest za klasyczny model pedagogiki społecznej. To właśnie w świetle tej koncepcji jasno widać, że relacje człowieka i środowiska kształtują się w kontekście oddziaływań wychowawczych.

Ze względu na poznawczy, teoretyczny, prakseologiczny i aplikacyjny charakter badań prowadzonych w pedagogice społecznej, autor niniejszej rozprawy wyznaczył sobie dwa podstawowe cele: a) ukazanie uniwersalnej koncepcji pallotyńskiej pedagogii w realiach misyjnych w kontekście pomocy dzieciom w sytuacji ubóstwa; b) wypracowanie podstaw do budowania modelu pallotyńskiej pracy społecznej/socjalnej, który mógłby służyć jako wzorzec dla organizowania i realizowania działań pomocowych skierowanych do dzieci w sytuacji ubóstwa zarówno w Rwandzie, jak i innych miejscach na świecie. Mam nadzieję, że opracowanie podstaw takiego modelu jest ważnym przyczynkiem do profesjonalizacji programu pomocowego „Adopcja Serca”, a także ubogaceniem metod pracy społecznej/socjalnej o aspekt misyjnej działalności Kościoła.

Przedmiotem badania przedstawionego w niniejszej rozprawie są działania opiekuńcze i pomocowe podejmowane w Rwandzie na rzecz dzieci znajdujących w sytuacji ubóstwa w ramach programu „Adopcja Serca”. Przy analizowaniu tego zagadnienia ważnymi punktami odniesienia są dla autora ideał profesjonalizmu pracy społecznej/socjalnej i ogólny model pedagogii pallotyńskiej.

Podstawa metodologiczna moich badań opiera się na łączeniu podejścia ilościowego z podejściem jakościowym, jak też łączenia podejścia przedmiotowego z podejściem subiektywistycznym, wiązania paradygmatu empirycznego z paradygmatem metafizycznym, spekulatywnym. W rozprawie dominują badania jakościowe, które wywodzą się ze wspólnego źródła nauk społecznych i humanistycznych, zorientowanych na zagadnienia związane z kulturą i wartościami. Podkreślają kreatywne i dynamiczne budowanie świata, nadawanie mu sensów i znaczeń wyznawanych w grupie społecznej lub danej społeczności (B. Śliwerski, S. Palka, K. Rubacha, H. Krüger, U. Flick).

W niniejszych badaniach zastosowano metody, które odwołują się do założeń paradygmatu interpretatywnego i są ukierunkowane na dane jakościowe. Przy takim podejściu ważny był sposób gromadzenia materiału badawczego i jego interpretacja. Teoria krystalizuje się w trakcie odczytywania danych zgromadzonych podczas badania terenowego. Dane te wprost odnoszą się do pewnego fragmentu rzeczywistości społecznej, m.in. dzięki obserwacji i opisowi. Na etapie gromadzenia materiału badawczego posłużono się zasadą triangulacji metod. Taki sposób postępowania zagwarantował możliwość przeprowadzenia wieloaspektowych obserwacji, które dały szeroki ogląd procesów społecznych, pedagogicznych i moralno-etycznych, dokonujących się w badanym środowisku.

Została wykorzystana również metoda etnograficzna. Metoda ta, najogólniej rzecz ujmując, polega na gromadzeniu informacji na temat wytworów materialnych, stosunków społecznych, wyznawanych przekonaniach i wartościach danej społeczności (D. Silverman, *Prowadzenie badań jakościowych*). Uznałem, że najlepszym podejściem badawczym będzie etnografia czynu, przez którą należy rozumieć aktywne zaangażowanie badacza w proces eksploracji. Z tego powodu nazywa się ją niekiedy również etnografią zaangażowaną (N.K. Denzin, *Performance Ethnography: Critical Pedagogy and the Politics of Culture*). Optyka badań etnograficznych nie była ani nie jest obca pedagogice społecznej, której H. Radlińska wyznaczyła miejsce „na skrzyżowaniu nauk o człowieku, biologicznych i społecznych, z etyką i kulturoznawstwem”. Etnografowie mogą posługiwać się wieloma technikami zbierania danych. Wszystkie je można zawrzeć w trzech dość pojemnych kategoriach: obserwacja, prowadzenie wywiadu i analiza danych zastanych (M. Angrosino, *Badania etnograficzne i obserwacyjne*).

Ostatnim etapem procesu badawczego jest analiza zgromadzonego materiału. W tym względzie starałem się kierować sugestiami S. Kvale, który radzi, żeby zagadnienie analizy wywiadów włączać do wstępnego projektu badań jakościowych (*Prowadzenie wywiadów*). Dzięki takiemu podejściu już na etapie prowadzonego wywiadu można interpretować dane „na bieżąco”. Dzięki temu późniejsza analiza nie tylko staje się łatwiejsza, ale również opiera się na pewniejszym gruncie. S. Kvale zaznacza równocześnie, że nie istnieje żadna wystandardyzowana metoda pozwalająca dotrzeć do najważniejszych sensów i głębszych znaczeń tego, co zostało powiedziane w czasie wywiadu.

Przyjęty przeze mnie typ analizy wywiadów to brikolaż. W praktyce zastosowanie brikolażu oznacza, że badacz może wielokrotnie czytać wywiady (odsłuchiwać) i wytwarzać sobie ogólne wrażenie na ich temat, by następnie wrócić do konkretnych interesujących go fragmentów, być może policzyć i uporządkować wypowiedzi ukazujące odmienne stanowisko

do danego zjawiska, ułożyć określone części wywiadu w narrację, sformułować metafory, aby uchwycić najistotniejsze rozumienia wypowiedzi itp. Tego typu podejścia do generowania znaczeń mogą wydobyć z wywiadów, które podczas pierwszego czytania (słuchania) wydają się być pozbawione głębszego sensu, powiązania i struktury ważne z perspektywy projektu badawczego (M. Miles, M. Huberman, *Analiza danych jakościowych*).

Krótki opis wyników badań

Program „Adopcja Serca” realizowany przez pallotynów na rzecz dzieci w Rwandzie jest ważną częścią pracy społeczno-wychowawczej w duchu chrześcijańskim. Ma ona charakter edukacyjny, wychowawczy i aktywistyczny. Patrząc z tej perspektywy, zarówno jednostka, jak i grupa społeczna są podmiotami mającymi określoną moc sprawczą, zdolną dokonywać zmiany w życiu indywidualnym i w szerszych układach społecznych. Praca społeczno-wychowawcza pallotynów w Rwandzie sytuuje się w nurcie chrześcijańskiego miłosierdzia. Kościół katolicki, wypełniając misję religijno-moralną, dąży do kształtowania postaw czynnej miłości, a tą drogą oddziałuje na życie społeczne. Praca społeczno-wychowawcza pallotynów jest zatem próbą łączenia dwóch perspektyw: nauki społecznej Kościoła i teorii pedagogiki społecznej zorientowanej humanistycznie. Taka właśnie pedagogika społeczna o katolickim rodowodzie uwzględnia w procesie wychowania relacje człowieka do Boga, respektuje wymiar duchowy osoby ludzkiej, wskazuje miejsce pracy nad sobą oraz prowadzi do samowychowania i samokształcenia.

Inspiracją przy konstruowaniu podstaw pallotyńskiego modelu pracy społecznej/socjalnej jako pewnej strategii wsparcia społecznego dziecka rwandyjskiego w sytuacji ubóstwa i jego rodziny była metoda organizowania środowiska (T. Pilch). Jednym z celów omawianej rozprawy było opracowanie podstawowych założeń pallotyńskiego modelu pracy społecznej/socjalnej, który przyczyniłby się do nadania pomocy charytatywnej realizowanej w ramach „Adopcji Serca” bardziej profesjonalnego charakteru. Zdaniem autora na ten model składają się trzy elementy:

1. Instytucjonalna praca opiekuńczo-socjalna. Chodzi tu o łączenie znanych w teorii pracy socjalnej orientacji, podejść i modeli.
2. Praca socjalno-charytatywna w środowisku lokalnym. Przenosi to pedagogię pallotyńską w sferę problemów i zadań takich jak: konflikt społeczny, ubóstwo i akcja charytatywna, współpraca środowiskowa, animacja i aktywizacja społeczna oraz inkluzja społeczna.
3. Wychowanie religijno-moralno-społeczne. Wychowanie religijno-moralne obecne w programie „Adopcja Serca” powinno prowadzić do kształtowania określonych postaw

społecznych, takich jak: postawa solidarności, sprawiedliwości, dialogu, tolerancji czy zaangażowania na rzecz pokoju.

Dzięki profesjonalizacji metod i sposobów działania praca społeczno-wychowawcza pallotynów w Rwandzie, zwłaszcza w ramach programu „Adopcja Serca”, może uczyć młodych ludzi wrażliwości społecznej i budzić potrzebę zaangażowania w życie społeczne. Tak realizowana edukacja środowiskowa stwarza szansę na kształtowanie postaw aktywnego uczestnictwa w życiu wspólnoty kościelnej i społeczności lokalnej. Jest to zgodne z założeniami katolickiej odmiany pedagogiki społecznej i pedagogii pallotyńskiej, której podstawowym celem jest budzenie aktywności społeczno-apostolskiej, zachęcanie do czynnej postawy oraz jednoczenie wysiłków wokół pracy na rzecz wspólnego dobra.

b 2) publikacje w recenzowanych czasopismach naukowych:

1. Z. Babicki, *Lider i animacja społeczna na terenie parafii*, „Pedagogika Społeczna” 2007, nr 3, s. 79–94.
2. Z. Babicki, *Idee pedagogiki społecznej w myśli św. Wincentego Pallottiego*, „Forum Pedagogiczne” 2011, nr 1, s. 193–207.
3. Z. Babicki, *Posoborowe inspiracje pedagogii pallotyńskiej*, „Forum Pedagogiczne” 2011, nr 2, s. 29–52.
4. Z. Babicki, *Sytuacja dziecka w Rwandzie – zarys problematyki*, „Pedagogika Społeczna” 2013, nr 1(47), s. 85–104.
5. Z. Babicki, *Zasada ewangelicznej miłości podstawą działalności opiekuńczo-wychowawczej w projekcie „Adopcja Serca”*, „Forum Pedagogiczne” 2015, nr 1, s. 147–158.
6. Z. Babicki, *Społeczny wymiar apostołstwa chrześcijańskiego*, „Kultura i Wychowanie” 2016, nr 1, s. 15–24.
7. Z. Babicki, *Idea wychowania do pokoju w programach pomocowych dzieciom w Afryce*, „Forum Pedagogiczne” 2017, nr 1, s. 211–226.
8. Z. Babicki, *Sprawiedliwość społeczna w założeniach i działaniach sprawiedliwego handlu*, „Forum Pedagogiczne” 2017, nr 2, s. 133–144.
9. Z. Babicki, *Założenia edukacji międzykulturowej szansą na pojednanie etniczne w Rwandzie*, „Pogranicze – Studia Społeczne” 2017, t. XXX, s. 223–237.
10. Z. Babicki, *Opieka nad dzieckiem osieroconym w Rwandzie*, „Collectanea Theologica” 2018, nr 2(88), s. 184–193.

b 3) publikacje w recenzowanych wydawnictwach zwartych:

1. Z. Babicki, *Środowiskowe uwarunkowania rozwoju człowieka*, [w:] B. Baraniak, B. Krajewska, Z. Babicki (red.), *Człowiek i jego współczesne problemy kontekstami pedagogiki pracy i pedagogiki społecznej*, Wyd. UKSW, Warszawa 2015, s. 107–134.
2. Z. Babicki, *Praktyczny wymiar edukacji globalnej*, [w:] *Teoretyczne i praktyczne konteksty edukacji globalnej*, Z. Babicki, M. Kuleta-Hulboj (red.), Warszawa 2016, s. 37–60.
3. Z. Babicki, *Edukacyjny wymiar Kościoła katolickiego*, [w:] *Różne oblicza edukacji. Instytucje i ich znaczenie edukacyjne w zmieniającym się świecie*, J. Korczak, B. Przybylski (red.), Toruń 2016, s. 103–122.
4. Z. Babicki, *Duchowy wymiar opieki nad dzieckiem*, [w:] *Pedagogika wobec duchowości – duchowość wobec pedagogiki*, Z. Babicki, D. Stępkowski (red.), Warszawa 2016, s. 167–182.
5. Z. Babicki, *Miejsce Kościoła w działalności opiekuńczo-wychowawczej*, [w:] *Rodzinne formy opieki zastępczej. Teoria i praktyka*, A. Roguska, M. Danielak-Chomać, B. Kulig (red.), Warszawa – Siedlce 2011, s. 81–88.
6. Z. Babicki, *Pedagogia Pallotynów (Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego)*, [w:] *Pedagogie katolickich zgromadzeń zakonnych. Historia i współczesność*, J. Kostkiewicz (red.), Kraków 2012, s. 195–228.
7. Z. Babicki, *Troska o dziecko i rodzinę w środowisku lokalnym z perspektywy parafii*, [w:] *Zagrożone człowieczeństwo*, K. Białobrzeska, C. Kurkowski (red.), Kraków 2012, s. 241–258.
8. Z. Babicki, *Parafia środowiskiem edukacyjno-formacyjnym otwartym na niepełnosprawność*, [w:] *Inkluzja i ekskluzja społeczna osób z niepełnosprawnością*, M. Dycht, L. Marszałek (red.), Warszawa 2009, s. 212–226.

c) Omówienie celu naukowego ww. prac i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania.

Przedstawione powyżej publikacje koncentrują się wokół następujących pięciu zagadnień: pedagogia pallotyńska, parafia środowiskiem edukacyjnym, opieka nad dzieckiem i wsparcie rodziny, wychowanie społeczno-religijne i globalny wymiar pracy społeczno-wychowawczej. Praca nad tymi zagadnieniami przygotowała grunt do analizy wychowawczo-społecznej działalności pallotynów w Rwandzie, która została przedstawiona w publikacji habilitacyjnej. Wymienione zagadnienia zostaną poniżej omówione bardziej szczegółowo.

Pedagogia pallotyńska

Najogólniej rzecz ujmując, u podstaw działalności pallotyńców leży społeczna nauka Kościoła, która jest konsekwencją Ewangelii. Źródłem społeczno-wychowawczej działalności Kościoła katolickiego jest przykazanie miłości, które urzeczywistnia się w postaci miłości czynnej. Miłość chrześcijańska *caritas* powinna mieć miejsce wszędzie tam, gdzie pojawiają się niedostatki zarówno materialne, jak i duchowe, które zagrażają rozwojowi człowieka (Jan Paweł II). Miłość występuje również jako kategoria pedagogiczna podkreślając potrzebę szacunku, serdeczności, otwartości, czułości. Tego typu miłość wychowawcza wskazuje na konieczność pewnej zażyłości pomiędzy wychowankiem a wychowawcą (M. Majewski, J. Niewęglowski). Zasada ewangelicznej miłości jest także podstawowym źródłem pedagogii pallotyńskiej. Fundamentem bowiem, na którym Wincenty Pallotti (1795–1850, założyciel Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego – pallotyńców) budował dzieło powszechnego apostołstwa, była właśnie ewangeliczna miłość. Wyraził to w zawołaniu *Caritas Christi urgens* („Miłość Chrystusa przynagla nas” 2 Kor 5,14). W miłości dostrzegał nade wszystko podstawowy dynamizm rozwojowy człowieka. Stała się ona siłą i zasadniczym motywem szeroko pojętej działalności społeczno-apostołskiej, która przynagla ludzi wierzących do brania odpowiedzialności za drugiego człowieka. W rozumieniu W. Pallottiego, tylko miłość może budować odpowiedzialność społeczną, ponieważ pomaga przezwycięzać trudności w relacjach międzyludzkich i jest czynnikiem łączącym wspólne działanie. Miłość bliźniego powinna owocować budowaniem wspólnot ludzkich, które są warunkiem dialogu społecznego opartego na szacunku, i tą drogą tworzyć chrześcijańskie zasady życia społecznego (personalizmu, solidarności, pomocniczości i wspólnego dobra).

Powyższe odwołanie do założyciela pallotyńców zostało wykorzystane do opracowania podstaw pedagogii pallotyńskiej, które przedstawiłem w następujących publikacjach:

– Z. Babicki, *Idee pedagogiki społecznej w myśli św. Wincentego Pallottiego*, „Forum Pedagogiczne” 2011, nr 1, s. 193–207.

– Z. Babicki, *Posoborowe inspiracje pedagogii pallotyńskiej*, „Forum Pedagogiczne” 2011, nr 2, s. 29–52.

– Z. Babicki, *Pedagogia Pallotyńców (Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego)*, [w:] *Pedagogie katolickich zgromadzeń zakonnych. Historia i współczesność*, J. Kostkiewicz (red.), Kraków 2012, s. 195–228.

Parafia środowiskiem edukacyjnym

Podstawowym terenem aktywności ludzi wierzących jest parafia jako „wspólnota wiernych” czy też, używając pojęcia ks. Aleksandra Wóycickiego, „początkowa społeczność”. Parafia w środowisku lokalnym odgrywa rolę kolektywnego podmiotu pracy

społecznej i zbiorowego wychowawcy. W ramach parafii działają różnego rodzaju „mikrostruktury parafialne”, takie jak: Parafialna Rada Duszpasterska, Parafialny Zespół Charytatywny, Parafialna Rada ds. Ekonomicznych itp. Uczestnictwo parafian w tych mikrostrukturach należy postrzegać jako przejaw współkierowania parafią i kreowania w niej życia wspólnotowego. Wymaga to najpierw trafnego rozpoznania miejscowych sił społecznych, a następnie ożywiania i dynamizowania w nich ducha miłości braterskiej. Taka aktywność jest postrzegana jako podstawowy element chrześcijańskiej odnowy życia religijnego i społecznego. Pobudzanie i zachęcanie do wrażliwości na potrzeby drugiego człowieka leżą u podstaw działalności parafii, aby w ten sposób wychowywać wspólnotę parafialną do czynnej braterskiej miłości. Współczesna parafia powinna być instytucją społeczno-religijną realizującą swoje zadania obok innych podmiotów życia społecznego.

Analizy na powyższe tematy przedstawiłem w następujących publikacjach:

- Z. Babicki, *Lider i animacja społeczna na terenie parafii*, „Pedagogika Społeczna” 2007, nr 3, s. 79–94.
- Z. Babicki, *Troska o dziecko i rodzinę w środowisku lokalnym z perspektywy parafii*, [w:] *Zagrożone człowieczeństwo*, K. Białobrzaska, C. Kurkowski (red.), Kraków 2012, s. 241–258.
- Z. Babicki, *Parafia środowiskiem edukacyjno-formacyjnym otwartym na niepełnosprawność*, [w:] *Inkluzja i ekskluzja społeczna osób z niepełnosprawnością*, M. Dycht, L. Marszałek (red.), Warszawa 2009, s. 212–226.

Opieka nad dzieckiem i wsparcie rodziny

Bardzo ważnym obszarem katolickiej pracy społeczno-wychowawczej jest działalność opiekuńcza i pomocowa. Humanistyczna pedagogika w swojej teorii i praktyce wychowawczej uwzględnia właściwy sobie rodzaj humanizmu, który akcentuje duchowy wymiar człowieka. Współczesny humanizm chrześcijański, w rozumieniu Stefana Kunowskiego, „jest społeczną realizacją dobra i zaspokajania wszelkich potrzeb ludzkich z miłości Boga i bliźniego” (S. Kunowski, *Podstawy współczesnej pedagogiki*, Warszawa 2001, s. 104). Z tak rozumianego humanizmu wypływa szeroko rozumiana troska o człowieka potrzebującego pomocy, zwłaszcza jeśli jest nim dziecko. Troska ta przekłada się na praktykę społeczno-wychowawczą w różnych obszarach życia: opieki nad dzieckiem, wsparcia jednostki zagrożonej wykluczeniem społecznym, animacji społeczno-kulturalnej itp. Tego typu działalność ma charakter wychowawczy i edukacyjny. W ujęciu historycznym pierwszym systemem w nurcie pedagogiki chrześcijańskiej, w którym podkreślano środowiskowe uwarunkowania integralnego rozwoju człowieka, była koncepcja wychowania prewencyjnego Jana Bosko (1815–1888). Praktyka pedagogiczna w tym duchu polegała na

łączeniu wychowania religijnego z pracą środowiskową, z zasadami profilaktyki i kompensacji (R. Weinschenk). Współcześnie pedagogiczna misja różnych zgromadzeń zakonnych (np. salezjanów, michalitów, urszulanek, pallotynów itd.) wyraża się w rozbudowanej działalności na polu nie tylko wychowania religijnego, ale również społecznego, obywatelskiego, zdrowotnego, moralnego (J. Kostkiewicz, A. Rynio). Tym, co łączy tę różnorodną działalność, jest ewangeliczna zasada miłości.

Miłość bliźniego jest odpowiedzią na konkretne potrzeby drugiego człowieka. Pomoc, wsparcie bądź opieka mogą być realizowane w sferze materialnej, wraz z różnymi działaniami usługowymi, w sferze biologicznej, odnoszącej się do zaspokajania ludzkich potrzeb życiowych, sferze moralnej, informacyjnej, emocjonalnej itd. Ewangeliczna miłość bliźniego to coś więcej niż zwykła troska określana mianem altruizmu. Miłość bliźniego w ujęciu chrześcijańskim oznacza dawanie czegoś z siebie, rezygnowanie z własnych potrzeb na rzecz drugiego człowieka, a także bycie gotowym do poświęcania się dla innych ludzi (M. Łobocki, F. Adamski). Oznacza to, że miarą miłości bliźniego jest nie tylko konkretny efekt pomocy, ale także sposób, w jaki jest ona realizowana.

Tę problematykę przedstawiłem w następujących publikacjach:

- Z. Babicki, *Zasada ewangelicznej miłości podstawą działalności opiekuńczo – wychowawczej w projekcie „Adopcja Serca”*, „Forum Pedagogiczne” 2015, nr 1, s. 147–158.
- Z. Babicki, *Opieka nad dzieckiem osieroconym w Rwandzie*, „Collectanea Theologica” 2018, nr 2(88), s. 184–193.
- Z. Babicki, *Duchowy wymiar opieki nad dzieckiem*, [w:] *Pedagogika wobec duchowości – duchowość wobec pedagogiki*, Z. Babicki, D. Stępkowski (red.), Warszawa 2016, s. 167–182.
- Z. Babicki, *Miejsce Kościoła w działalności opiekuńczo-wychowawczej*, [w:] *Rodzinne formy opieki zastępczej. Teoria i praktyka*, A. Roguska, M. Danielak-Chomać, B. Kulig (red.), Warszawa – Siedlce 2011, s. 81–88.

Wychowanie społeczno-religijne

Praca społeczno-wychowawcza służy wspieraniu integralnego rozwoju człowieka. Kościół katolicki, wypełniając misję religijno-moralną, dąży do kształtowania postaw czynnej miłości, a tą drogą oddziałuje na życie społeczne. Kierunek tych działań zawsze wyznaczały zasady Ewangelii, tradycja apostołska, nauczanie społeczne, w których na pierwszy plan wysuwa się troska o ubogich i potrzebujących. Pracę społeczno-wychowawczą pallotynów można zatem rozumieć jako formę apostołstwa społecznego. Przejawem tej aktywności jest m.in. zaangażowanie wspólnot i ruchów religijnych działających w ramach pallotyńskiego charyzmatu na rzecz środowiska lokalnego. Są to: działalność charytatywno-socjalna (pomoc

biednym), edukacyjna i opiekuńczo-wychowawcza (prowadzenie szkół, świetlic środowiskowych), społeczno-kulturalna (wystawy, koncerty, festyny, przedstawienia, dystrybucja książek i czasopism). Wyraża ona realną obecność wartości ewangelicznych w samym centrum życia rodzinnego, społecznego, kulturalnego, zawodowego czy politycznego. Ukierunkowuje aktywność społeczno-religijną na tworzenie lepszych warunków życia, zgodnych z zasadami sprawiedliwości społecznej, pokoju, miłości braterskiej. Apostolstwo społeczne dotyczy zarówno zaangażowania osobistego jednostek, jak i grup społecznych, wspólnot religijnych, organizacji zajmujących się działalnością opiekuńczo-wychowawczą, kulturalno-oświatową czy społeczno-charytatywną. Zakres oddziaływania apostołstwa społecznego wyznaczają dynamizmy (siły społeczne) występujące w danej zbiorowości ludzi wierzących jako środowisku społecznym. To apostołstwo nadaje działalności ludzi wierzących rys humanistyczny. Sięga on nauczania Chrystusa, który wszedł w historię człowieka, „aby służyć”.

Ten obszar teoretyczny rozważyłem w następujących publikacjach:

- Z. Babicki, *Środowiskowe uwarunkowania rozwoju człowieka*, [w:] B. Baraniak, B. Krajewska, Z. Babicki (red.), *Człowiek i jego współczesne problemy kontekstami pedagogiki pracy i pedagogiki społecznej*, Warszawa 2015, s. 107–134.
- Z. Babicki, *Społeczny wymiar apostołstwa chrześcijańskiego*, „Kultura i Wychowanie” 2016, nr 1, s. 15–24.
- Z. Babicki, *Edukacyjny wymiar Kościoła katolickiego*, [w:] *Różne oblicza edukacji. Instytucje i ich znaczenie edukacyjne w zmieniającym się świecie*, J. Korczak, B. Przybylski (red.), Toruń 2016, s. 103–122.

Globalny wymiar pracy społeczno-wychowawczej

Praca społeczno-wychowawcza w ujęciu chrześcijańskim ukazuje rozległą perspektywę działań o charakterze opiekuńczo-wychowawczym i religijnym. Działania te zmierzają w kierunku racjonalnego, pragmatycznego i celowego wspierania człowieka w rozwoju, ale także budowania życia społecznego w duchu chrześcijańskim. Coraz bardziej również staje się oczywiste, że tego typu działania wykraczają poza granice państw, nadając im charakter globalny służący wspieraniu inicjatyw na rzecz m.in. światowego pokoju, globalnej moralności.

Ta globalna perspektywa stanowi przedmiot analiz w poniższych publikacjach:

- Z. Babicki, *Sytuacja dziecka w Rwandzie – zarys problematyki*, „Pedagogika Społeczna” 2013, nr 1(47), s. 85–104.
- Z. Babicki, *Idea wychowania do pokoju w programach pomocowych dzieciom w Afryce*,

„Forum Pedagogiczne” 2017, nr 1, s. 211–226.

– Z. Babicki, *Założenia edukacji międzykulturowej szansą na pojednanie etniczne w Rwandzie*, „Pogranicze – Studia Społeczne” 2017, t. XXX, s. 223–237.

– Z. Babicki, *Sprawiedliwość społeczna w założeniach i działaniach sprawiedliwego handlu*, „Forum Pedagogiczne” 2017, nr 2, s. 133–144.

– Z. Babicki, *Praktyczny wymiar edukacji globalnej*, [w:] *Teoretyczne i praktyczne konteksty edukacji globalnej*, Z. Babicki, M. Kuleta-Hulboj (red.), Warszawa 2016, s. 37–60.

Inne publikacje:

Współredakcja

- B. Baraniak, B. Krajewska, Z. Babicki (red.), *Edukacja i praca człowieka implikacjami dla pedagogiki pracy i pedagogiki społecznej*, Warszawa 2015.

- B. Baraniak, B. Krajewska, Z. Babicki (red.), *Człowiek i jego współczesne problemy kontekstami pedagogiki pracy i pedagogiki społecznej*, Warszawa 2015.

- Z. Babicki, M. Kuleta-Hulboj (red.), *Teoretyczne i praktyczne konteksty edukacji globalnej*, Warszawa 2016.

- Z. Babicki, D. Stępkowski (red.), *Pedagogika wobec duchowości – duchowość wobec pedagogiki*, Warszawa 2016.

Rozdziały w recenzowanych wydawnictwach zwartych

- Z. Babicki, *Działalność organizacji pozarządowych jako ogniwo systemu pomocy społecznej na przykładzie Fundacji „Salvatti”*, [w:] *Współczesne wyzwania – wokół interesariuszy pomocy społecznej*, J. Matejek, E. Zdebska (red.), Kraków 2016, s. 75–92.

- Z. Babicki, *Praca socjalna – pomoc charytatywna. Ku profesjonalizacji pomocy charytatywnej*, [w:] *Praca socjalna w poszukiwaniu tożsamości*, J. Krzyszkowski (red.), Warszawa 2015, s. 181–192.

- Z. Babicki, *Społeczne uwarunkowania niepowodzeń szkolnych dzieci i młodzieży w Rwandzie*, [w:] *Dydaktyczna refleksja o edukacyjnych priorytetach*, A. Karpińska, M. Zińczuk (red.), Warszawa 2014, s. 67–76.

- Z. Babicki, *The problem of demography in a light of contemporary pedagogy*, [w:] *Demographic challenges in Europe*, K. Iglicka (red.), Warszawa 2013, s. 175–181.

- Z. Babicki, A. Janowicz, P. Krakowiak, *The suffering of sisters and brothers – an inspiration to discovering the calling for voluntary service*, [w:] *Experiencing a suffering*, J. Binnebesel, Z. Formella, P. Krakowiak, Z. Domżał (red.), Roma – Łódź 2012, s. 281–299.

- Z. Babicki, *Praca w procesie usamodzielniania wychowanków domów dziecka*, [w:] *Dewiacyjne aspekty rozwoju człowieka*, B. Kałdon, I. Kurlak (red.), Ostrog 2012, s. 129–140. (artykuł w j. ukraińskim).
- Z. Babicki, *Edukacja równoległa potrzebą współczesnej szkoły*, [w:] *Horyzonty rozwoju edukacji w dialogu i perspektywie*, A. Karpińska, K. Borawska-Kalbarczyk (red.), Warszawa 2011, s. 159–167.
- Z. Babicki, *Inspirująca rola Pisma Świętego w wychowaniu chrześcijańskim w świetle 2 Tm 3,15–17*, [w:] *Apostolat Słowa Bożego*, M. Kowalczyk (red.), Warszawa 2010, s. 324–335.

Publikacje nierecenzowane:

- Z. Babicki, *Pedagogiczne podstawy zaangażowania w Adopcję Serca*, cz. 1, „Posyłam Was” 2014, nr 96/4, s. 11–13.
- Z. Babicki, *Pedagogiczne podstawy zaangażowania w Adopcję Serca*, cz. 2, „Posyłam Was” 2015, nr 98/2, s. 14–16.

Udział w konferencjach – wykaz wystąpień konferencyjnych:

a) organizacja i współorganizacja konferencji:

1. Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Edukacja dla zrównoważonego rozwoju a edukacja globalna”. Organizator Wydział Nauk Pedagogicznych UKSW. Data: 12.06.2018 r. Temat wystąpienia: „Wartości społeczne w edukacji dla zrównoważonego rozwoju”.
2. Sympozjum Naukowe „Polska młodzież i wiara”. Organizator: WSD Księży Pallotynów w Ołtarzewie, we współpracy z WNHIS UKSW, ISSK SAC i WNP UKSW. Data 20.01.2018 r. Temat wystąpienia: „Współczesne trendy i metody wychowawcze: ich nie/skuteczność”.
3. III Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe z Edukacji Globalnej, „Różnorodność kulturowa i równość społeczna. Perspektywa edukacji globalnej”. Organizator: WNP UKSW w Warszawie. Data: 8.06.2017 r. Temat wystąpienia: „Równość szans rozwojowych dla wszystkich – perspektywa globalna i lokalna”.
4. Międzynarodowa Konferencja Naukowa, „Social pathology among youth in Europe”. Data: 17.11.2016 r. Organizator: Vysoka Škola Zdravotníctva a Sociálnej Práce sv. Alžbety – Bratislava, Wyższa Szkoła Menadżerska w Warszawie, Wydział Nauk Pedagogicznych – Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Temat wystąpienia: „Local environment as place for child’s development”.
5. I Ogólnopolska Konferencja Naukowa, „Prawa dziecka w konstelacji rodzinnej i placówek oświatowych”. Data: 15.11.2016 r. Organizator: Rzecznik Praw Dziecka, Uniwersytet

Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych. Temat wystąpienia: „Idea dobra dziecka nadzieją na dobre życie”.

6. Międzynarodowe Sympozjum Pedagogiczne, „Idea sprawiedliwości społecznej i równości w edukacji globalnej”. Data: 19.05.2016 r. Organizator: WNP UKSW. Temat wystąpienia: „Idea sprawiedliwości społecznej w założeniach i działaniach sprawiedliwego handlu”.

7. II Międzynarodowe Łądzkie Sympozjum Pedagogiczne pt. „Duchowość w pedagogice – pedagogika duchowości”. Organizator: Wyższe Seminarium Duchowne Towarzystwa salezjańskiego w Łądzie; WNP UKSW w Warszawie w dniu 25.04.2015 r. w Łądzie. Temat wystąpienia: „Duchowy wymiar opieki nad dzieckiem”.

8. Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Interesariusze Pomocy Społecznej” – organizator: Instytut Pracy Socjalnej Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie; WNP UKSW w Warszawie; Fundacja Rozwoju Oświaty, Wychowania i Sportu FROWIS; Fundacja „Bądźmy Razem”; Małopolskie Centrum Edukacji w dniu 19.03.2015 w Krakowie. Temat wystąpienia: „Działalność organizacji pozarządowych jako ogniwo systemu pomocy społecznej na przykładzie Fundacji Salvatti”.

9. Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Teoria i praktyka edukacji globalnej” – organizator: WNP UKSW w Warszawie; Wydział Pedagogiczny Uniwersytetu Warszawskiego; Fundacja Edukacja dla Demokracji w dniu 13.01.2015 r. w Warszawie. Temat wystąpienia: „Praktyczny wymiar edukacji globalnej”.

10. I Międzynarodowe Łądzkie Sympozjum Pedagogiczne pt. „Współczesne problemy wychowawcze w perspektywie aksjologicznej” – organizator: Wyższe Seminarium Duchowne Towarzystwa salezjańskiego w Łądzie oraz Wydział Nauk Pedagogicznych UKSW w Warszawie. Data: 21.06.2014 r. w Łądzie. Temat wystąpienia: „Zasada ewangelicznej miłości podstawą działalności opiekuńczo – wychowawczej w projekcie *Adopcja serca*”.

11. Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Społeczeństwo – Praca – Wychowanie. Inspiracje Kardynała Stefana Wyszyńskiego”. Konferencja odbyła się w dniach 13 – 14 kwietnia 2010 r. w UKSW w Warszawie ul. Wóycickiego 1/3. Organizatorzy: WNP UKSW, Katedra Pedagogiki Społecznej i Pedagogiki Pracy. Temat wystąpienia: „Praca w procesie usamodzielniania wychowanków domów dziecka”.

b) aktywny udział w konferencji:

1. Zjazd Pedagogiki Społecznej „Pedagogika społeczna – pedagogika zaangażowana. Wokół inicjatyw i ruchów społecznych”. Organizator: Zespół Pedagogiki Społecznej Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Data: 17–18.09.2018 r. Temat wystąpienia: „Humanistyczna pedagogika społeczna – teoretyczne i praktyczne aspekty aktywizowania życia społecznego”.
2. Ogólnopolska Konferencja Naukowa „O inkluzji i wykluczeniu – środowiska włączające w perspektywie pedagogiki specjalnej i pedagogiki społecznej”. Organizator: Wydział Pedagogiczny UW. Data: 22–23.03.2018 r. Temat wystąpienia: „Wsparcie społeczne dziecka w sytuacji ubóstwa – przykład rwandyjski”.
3. XXVII Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej oraz Konferencja Naukowa, pt. „Środowisko i społeczność lokalna jako przestrzeń pracy socjalnej. Data: 19–20.10.2017 r. Organizator: Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Temat wystąpienia: „Praca socjalno-wychowawcza z dzieckiem i rodziną w Afryce – w poszukiwaniu pallotyńskiego modelu pracy socjalnej”.
4. Międzynarodowa Konferencja Naukowa, „Współpraca placówek edukacyjnych z rodziną”. Data: 18.10.2017 r. Organizator: Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła w Białej Podlaskiej. Temat wystąpienia: „Rodzinkowy system wychowania zakładowego Józefa Czesława Babickiego – aktualność myśli”.
5. X Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa z cyklu „Człowiek i świat – wymiary odpowiedzialności”, pt. „Odpowiedzialność globalna w teorii i praktyce”. Organizator: Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie. Data: 2.06.2017 r. Temat wystąpienia: „Sprawiedliwy handel wyrazem globalnej odpowiedzialności”.
6. Interdisciplinárna konferencia o inováciách v zdravotnej starostlivosti – IHCO 2017. Data 15.03.2017 r. Organizator: Vysoká škola Zdravotníctva a Sociálnej Práce sv. Alžbety – Bratislava. Temat wystąpienia: Ohrozené detstvo v oblasti duchovnej starostlivosti.
7. IX Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny, „Ku życiu wartościowemu. Idee – koncepcje – praktyki”. Temat wystąpienia: „Idea wychowania do pokoju w programach pomocowych dzieciom w Afryce”. Data: 21–23.09.2016 r. Organizator: Uniwersytet w Białymstoku.
8. XIII Konferencja Międzynarodowa, „Polityka edukacyjna w kształtujących się społeczeństwach wielokulturowych”. Data: 29–31.05.2016 r. Organizator: Uniwersytet w Białymstoku. Temat wystąpienia: „Idee edukacji międzykulturowej szansą na pojednanie etniczne w Rwandzie”.
9. Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Pedagog jako animator w przestrzeni życia społecznego” – organizator: Zakład Pedagogiki Społecznej, Wydział Pedagogiki i Psychologii

Uniwersytetu w Białymstoku w dniach 31.05.–2.06.2015 r. w Lipowym Moście. Temat wystąpienia: „Od pomocy do samodzielności – pedagogiczne aspekty pomocowego projektu Adopcja Serca”.

10. Międzynarodowa Konferencja Naukowa w Parlamencie Europejskim pt. „Demografia wyzwaniem Europy” – organizator: Fundacja „Energia dla Europy” w dniu 15.10.2013 r. w Brukseli (Belgia). Temat wystąpienia: „Problem demografii w świetle pedagogiki rodziny”.

11. Ogólnopolska Konferencja Naukowa – VII Augustowskie Spotkanie Naukowe Edukacja w Dialogu i Perspektywie – organizator: Zakład Dydaktyki Ogólnej Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku w dniach 9–11.09.2013 r. w Augustowie. Temat wystąpienia: „Społeczne uwarunkowania niepowodzeń szkolnych dzieci i młodzieży w Rwandzie”.

12. Ogólnopolska Konferencja Naukowa pod patronatem Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN pt. „Aksjologiczne orientacje w pedagogice” – organizator: Katedra Pedagogiki Ogólnej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w dniach 27–29.05.2013 r. w Kazimierzu Dolnym. Temat wystąpienia: „Moralne aspekty opieki nad dzieckiem osieroconym w Rwandzie”.

13. Konferencja Naukowo-Dydaktyczna, pt. „Zagrożone człowieczeństwo”. Organizator: Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie. Temat wystąpienia: „Troska o dziecko i rodzinę w środowisku lokalnym z perspektywy parafii”, dn. 7–8.06.2011 r.

14. Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. Wioski Dziecięce SOS i rodzinne formy opieki zastępczej – historia, stan obecny, perspektywy. Konferencja odbyła się w dniach 13–14.12.2010 r. w Siedlcach. Organizatorzy: Uniwersytet Przyrodniczo – Humanistyczny w Siedlcach, Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce. Temat referatu: „Miejsce Kościoła w działalności opiekuńczo-wychowawczej”.

15. Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. VI Augustowskie Spotkanie Naukowe. Edukacja w dialogu i perspektywie. Konferencja odbyła się w dniach 13–15.09.2010 r. w Augustowie. Organizatorzy: Zakład Dydaktyki Ogólnej Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku. Temat referatu: „Edukacja równoległa potrzebą współczesnej szkoły”.

16. Konferencja naukowa – organizator: UKSW, WNP Katedra Pedagogiki Specjalnej i Integracyjnej, „Współczesne poszukiwania w obszarze pedagogiki specjalnej i integracyjnej”. 17–18.11.2009 Warszawa. Temat wystąpienia: „Parafia środowiskiem edukacyjno-formacyjnym otwartym na niepełnosprawność”.

17. Sympozjum naukowe – organizator: Instytut Teologii Apostolstwa w Ołtarzewie „Apostolat słowa Bożego w świetle XII Zwyczajnego Zgromadzenia Synodu Biskupów”, 21.04.2009. Temat wystąpienia: „Inspirująca rola Pisma Świętego w wychowaniu chrześcijańskim w świetle 2 Tm 3,15–17”.

c) udział w konferencji bez referatu – głos w dyskusji:

1. Ogólnopolskie Seminarium pt. „Szkoła w środowisku: wspólnota – obywatelstwo – partycypacja (w 30. rocznicę śmierci prof. Ryszarda Wroczyńskiego)”. Data: 20.11.2017 r. Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie. Organizator: Katedra Pedagogiki Społecznej APS i Katedra Socjologii Edukacji APS. Głos w dyskusji.

2. Prezentacja światowego raportu UNICEF „W trosce o przyszłe pokolenia. Dzieci w krajach bogatych w kontekście Celów Zrównoważonego Rozwoju”. Data: 26.06.2017 r. Organizator: UNICEF. Głos w dyskusji.

3. „Równe szanse dla dzieci” – nierówności społeczne wśród dzieci w krajach wysokorozwiniętych, w tym w Polsce. Data: 14.04.2016 r. Organizator: UNICEF. Głos w dyskusji.

4. Międzynarodowa Konferencja Misjologiczna, „Znamenia čias pre misie v súčasnosti”. Data 17.10.2016 r. Organizator: Vysoka Škola Zdravotníctva a Sociálnej Práce sv. Alžbety – Bratislava. Inštitút Misijnej Práce a Tropického Zdravotníctva sv. Jána Pavla II. Głos w dyskusji.

5. Seminarium Naukowe, „Problemy rozwoju i awansu młodych naukowców – wybrane konteksty i perspektywy”. Data: 20.05.2016 r. Organizator: Komitet Nauk Pedagogicznych PAN, UAM w Poznaniu.

6. Międzynarodowe seminarium naukowe pt. „Współpraca sektora formalnego i nieformalnego na rzecz globalnego obywatelstwa. Międzynarodowe seminarium teoretyków i praktyków” – organizator: Wydział Nauk Pedagogicznych Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu oraz Instytut Globalnej Odpowiedzialności. Wrocław 22.09.2015 r. Głos w dyskusji.

7. Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Najmłodszy obywatele RP: opieka – edukacja – wychowanie”. Konferencja odbyła się 14.05.2010 r. w Sejmie RP w Warszawie. Organizatorzy: Fundacja Rozwoju Dzieci im. J.A. Komeńskiego, Parlamentarny Zespół Rodzina 2030 oraz Rzecznik Praw dziecka. Uczestnictwo bierne – głos w dyskusji.

8. Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Edukacja pozaszkolna: potrzeby, poszukiwania, innowacje (perspektywa pedagogiki społecznej)”. Konferencja odbyła się w dniach 17–19.05.2010 r. w Kazimierzu Dolnym. Organizatorzy: Centrum Upowszechniania

Innowacji w Edukacji Katedra Badan Edukacyjnych, Wydziału Nauk o Wychowaniu Uniwersytetu Łódzkiego. Uczestnictwo bierne – głos w dyskusji.

9. Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Innowacje w edukacji akademickiej – szkolnictwo wyższe w procesie zmiany”. Data: 9 – 10.12. 2009 r. Organizatorzy: Centrum Upowszechniania Innowacji w Edukacji Katedra Badan Edukacyjnych, Wydziału Nauk o Wychowaniu Uniwersytetu Łódzkiego. Uczestnictwo bierne – głos w dyskusji.

10. Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Sytuacja dzieci w Polsce. 20 lat przemian”. Data: 25.11.2009 r. Organizatorzy: Rzecznik Praw Dziecka, Przewodniczący Prezydium Komitetu Nauk o Pracy i Polityce Społecznej Polskiej Akademii Nauk, Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Uczestnictwo bierne – głos w dyskusji.

11. Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Prawa dziecka – historia, stan obecny, perspektywy”. Data: 20.11.2009 r. Organizatorzy: Rzecznik Praw Dziecka, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, Polskie Stowarzyszenie im. Janusza Korczaka. Uczestnictwo bierne – głos w dyskusji.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

Mając na uwadze wymagania ustawowe, wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. nr 65, poz. 595 ze zm.), informuję, że:

- na przełomie 2011 i 2012 r. przeprowadziłem badania terenowe w Środkowej Afryce (Rwanda i Demokratyczna Republika Konga) zogniskowane wokół zjawiska dzieci osieroconych i potrzebujących wsparcia w rozwoju;
- w dniu 15.10.2013 r. uczestniczyłem w Międzynarodowej Konferencji Naukowej w Parlamencie Europejskim w Brukseli (Belgia) zatytułowanej “Demographic challenges in Europe”, gdzie wygłosiłem referat na temat: *The problem of demography in a light of contemporary pedagogy*;
- w dniach 11–13.05.2016 r. przebywałem z wizytą studyjną w Vysoka Škola Zdravotníctva a Sociálnej Práce sv. Alžbety – Bratislava (Słowacja), podczas której dokonałem kwerendy literatury z zakresu pracy socjalnej i pomocy społecznej oraz przeprowadziłem wykłady w wymiarze 10 godz. na temat: 1. Pedagogiczne podstawy pracy socjalnej. 2. Pedagogiczne podstawy projektu pomocowego „Adopcja Serca”;
- w dniach 17–21.10.2016 r. przebywałem w ramach Programu „Erasmus +” w Trnavská Univerzita v Trnave (Słowacja), gdzie wygłosiłem serię wykładów na temat pedagogiki społecznej w Polsce;

- w dniach 7–25.08.2017 r. przeprowadziłem w Instytucie Świętego Wincentego Pallottiego i w Bibliotece Domu Generalnego SAC w Rzymie kwerendę literatury z zakresu pedagogii pallotyńskiej i misji pallotyńskich w Afryce;
- w dniu 4.12.2017 r. wygłosiłem wykład otwarty na Uniwersytecie Mikołaj Kopernika w Toruniu (Wydział Nauk Pedagogicznych – Katedra Tanatopedagogiki i Terapii) nt. „Opieka nad dzieckiem niepełnosprawnym w kulturze afrykańskiej na przykładzie Rwandy”.
- w 2015 r. zainicjowałem na Wydziale Nauk Pedagogicznych UKSW cykl konferencji naukowych z zakresu edukacji globalnej, które są częścią szerszego projektu. Odbywają się one co roku i są dokumentowane w publikacja pokonferencyjnych;
- w zreformowanym programie kształcenia na Wydziale Nauk Pedagogicznych UKSW przygotowałem i prowadzę dwa nowe przedmioty: edukacja globalna (wykład) i edukacja międzykulturowa (warsztat);
- współpracuję z następującymi organizacjami pozarządowymi: Fundacja Edukacja dla Demokracji, Instytut Globalnej Odpowiedzialności, Stowarzyszenie „Między Innymi” oraz Pallotyńska Fundacja Misyjna „Salvatti”, które angażują się w międzynarodową współpracę rozwojową, pomoc humanitarną i edukację globalną sensu stricto;
- uczestniczyłem w projekcie badawczym pt. „Przygotowanie pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej do awansu zawodowego” – współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Studia podyplomowe “Studium Terapii i Treningu Grupowego” w ramach Projektu systemowego pn. Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007–2013, Priorytet VII. *Promocja integracji społecznej*, Działanie 7.1. *Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji*, Poddziałanie 7.1.3 *Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej* realizowanego przez Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej. W ramach projektu przeprowadziłem wykłady na temat: „Edukacja osób dorosłych w pracy socjalnej” oraz opracowanie programu studiów i materiałów dydaktycznych;
- pełniłem funkcję promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim mgr Katarzyny Magdaleny Szymczyk na Wydziale Nauk Pedagogicznych UKSW w Warszawie. Temat rozprawy doktorskiej: „Opieka nad dzieckiem w Piotrkowie Trybunalskim w okresie międzywojennym (1918–1939)”. Promotor: dr hab. Joanna Majchrzyk-Mikuła. Data zakończenia postępowania: 20.01.2016 r.;
- aktualnie pełnię funkcję promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim mgr Joanny Wockiej na Wydziale Nauk Pedagogicznych UKSW w Warszawie. Temat rozprawy doktorskiej: „Edukacja środowiska polonijnego w Stanach Zjednoczonych a kształtowanie

jego tożsamości”. Promotor: dr hab. Anna Fidelus, prof. UKSW. Data powołania przez Radę Wydziału 31.05.2017 r. Postępowanie w trakcie;

- jestem redaktorem tematycznym w czasopiśmie „Forum Pedagogiczne”;
- jestem członkiem Zespołu Pedagogiki Społecznej i Andragogiki przy Polskiej Akademii Nauk (ZPS PAN);
- jestem członkiem Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego;
- Od 2008 r. (od początku) regularnie uczestniczę w Seminariach Podoktorskich Pedagogiki Społecznej,
- w 2015 r. zostałem odznaczony Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Uczelniana działalność organizacyjna w miejscu pracy:

- członek Senatu UKSW (2012–2016),
- członek Senackiej Komisji ds. Wydawnictwa (2012–2016),
- członek Uczelnianej Komisji Socjalnej (2012–2016),
- członek Rady Wydziału,
- członek Wydziałowej Komisji ds. Wydawnictwa,
- przewodniczący Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej,
- Koordynator ds. Promocji Wydziału,
- członek Wydziałowej Komisji ds. Kadr Naukowych i Odznaczeń,
- członek Wydziałowej Komisji ds. Oceny Pracowników Naukowo-Dydaktycznych,
- opiekun Studenckiego Koła Naukowego Pedagogów Społecznych,
- kierownik Studium Pedagogizacji UKSW,
- wykładowca w Wyższym Seminarium Duchownym SAC,
- Członek Prezydium Rady Naukowej Wyższego Seminarium Duchownego SAC,
- Członek „Rady Profesorskiej” Wyższego Seminarium Duchownego SAC.

Inna działalność organizacyjna:

- członek Stowarzyszenia „Ruch Pedagogów Społecznie Zaangażowanych”;
- współpraca z Fundacją „Salvatti” na rzecz pomocy dzieciom potrzebującym wsparcia w rozwoju;
- współpraca z Ruchem Solidarności z Ubogimi Trzeciego Świata „Maitri”;
- współpraca ze Stowarzyszeniem „Między Innymi”;
- współpraca z Instytutem Globalnej Odpowiedzialności;
- współpraca z Fundacją Edukacja dla Demokracji.

Monografia naukowa na kanwie rozprawy doktorskiej:

- Z. Babicki, *Spoleczno-wychowawcza działalność księży Pallotynów w Polsce. Idee – zakresy – formy*, Ząbki 2009, ss. 368.

Prowadzone wykłady:

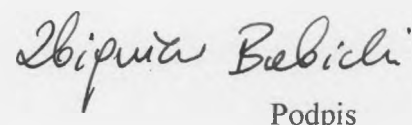
- Pedagogika społeczna,
- Pedagogika opiekuńcza,
- Metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej,
- Organizowanie i planowanie pracy w placówkach opiekuńczych,
- Organizacja i zarządzanie w działalności opiekuńczo-wychowawczej i społecznej,
- Poradnictwo opiekuńczo-wychowawcze,
- Praca opiekuńczo-wychowawcza w przedszkolu i szkole z warsztatem metodycznym,
- Edukacja globalna,
- Edukacja międzykulturowa,
- Seminarium licencjackie.

Wykłady w Wyższym Seminarium Duchownym:

- Pedagogika ogólna,
- Dydaktyka ogólna.

Pełnienie funkcji promotora prac licencjackich

Promotor prac licencjackich – wypromowane 122 osoby.



Podpis